

ՍՈՒՒ ԻՏԱՐԷ

Պու. տե՛ֆա տա շարժ մեծեղիս
թերթար մեյտանա չըգալը, պիւ-
թիւն իւրօրա մաթպուաթը վէ
մուհարրերաթը իւշ տէօրթ սէնէ-
տէն պերու հազգըմըդտա պիր
սուի իտարէ լաթիլը տըր տիլէ-
րինտէ էգպէր իտիւպ, Օսման-
լըյա կէլինճէ, սուի իտարէ տէ-
յիւպ, սուի իտարէ իշիթիլօրլար
էլվէթ, իտարէմիլի պէյանմէմէ-
յէ իւրօրալլար տա պիր հազգ-
վար, ֆադաթ անտէն շիքեպէթ
վէ թէլաշ իթմէյէ հիշ հազգլարը
օլամաղ, չիւնքի օ սուի իտարէ-
տէն էն զիտտէ իսթիֆատէ իտէն-
լէր քէնտիլէրի օլտու վէ քէնտի-
լէրի տիր. Պիլէ յէր վազթընտա
իտարէմիլի պիլէյիտիք, շիմտի
իւրօրա տէյիլէն չէյի լազըրտըսը
պիլէ օլմաղ ըտը, վէ իւրօրա
թիւրքիա օլուրուտու ։

Լաքին Պիլէ քէնտիլիդէ կէլին-
ճէ, պու շիքեպէթ տէ, պու
թէլաշ տա տէօյիւք պիր հազգ-
վար, չիւնքի սուի իտարէտէնէն-
շաթ իտէն հէպ պէլալէր Պիլիմ
պալըմըդտա բարալանըյօր, վէ
անտէն միւթէզարուր օլան Պիլ-
իլ, վէ եալընը Պիլ ։

Իմտի, պու սուի իտարէ տէ-
նիլէն նէ տիր, իւք էվվէլ օնու
պիլմէք լազըմ կէլիւ. էվվէթ, պիր
թազըմ մէզալիմտէն, էմիլ-
յէթիսիլիքտէն, հազգըմըդտան,
վարիտաթ նօգաանընտան, ֆու-
դարալըդտան, պարալարըդտան,
շուլտան պուլտան պահա օլու-
նուպ, պու կիւնքի կիւն էյօլէ
դանն օլունույօր քի, սուի իտարէ
պուլտան տըր ։ Պիլէ գալըր իտէ,
պէլօլէ շէյլէր սուի իտարէնին է-
սէրլէրի, ալամթէլէրի տիր, լա-
քին աալը սուի իտարէ պուլտան
տէյիլ տիր. պէլօլէ շէյլէր, հէր
նէ գատար պաշգա թարլ վէ
պաշգա գըյաթիթտէ իտէ տէ,
Իւրօրա տա եօգ տէյիլ տիր.
լաքին նիշիւն օնլարընքին սուի
իտարէ տէնմէյիլ տէ, եալընը
Պիլիմքին տէնիլօր, պուլտան սե-
պէպիլի արամալըլը ։

Իւրօրա շու սոն օն սօգուլուոն-
ճուտէհրտէ, իլմէն, մէարիֆճէ,
սէրլէթճէ, գուվէթճէ, նու-
ֆուսճա վէ վիւնուհու սալիլէ ի-
լէ աղտան աղ իքի իւշ գաթ ճէ-
սամթէթ քէպ իթտի, Պիլ տէ
պիր օ գատար կէրի կիթտիք ։

Իւրէր տէնիլուէ քի, Պիլ տա-
իլիլ վէ իսթիֆ զայլէլէրտէն վէ
մուհարրէպ վէ մուգաթէլէլէրտէն
պաշ գուրթէթտալը, վէ օնու
իլիւն պու պէլօլէ օլտու, պու
էօզը Էօզը սալըլամաղ, չիւնքի
Իւրօրա իլիւն տաիլի պու օն տօ-
գուլընճու տէհր կիպի տաիլիլ
վէ լաթիֆ զայլէլէր վէ մուհարրէ-
պէլի պիր տէհր տահա օլմաթը
տըր. տէմէք քի տէպէպ պու տէ-
յիլ ։

Իւրօրա տէվէթլէրինն նասը
զուհուր իթմիլ օլտուգլարը թէ-
վարիտա եաղըլ տըր. պուլալ-
ըն հիշ պիրինն տօղուշու Օս-
մանը տէվէթլինն տօղուշու
պէնդմէգ. Օսմանը տէվէթլի էն
գուվէթլի վէ էն տէվալիլ պիր
տէվէթ օլմաղ ալամթէթլի իլէ
տօղուշու տուր. Հայաթընն էվ-
վէլէր իւշ պէշ տէհրինտէ կէօս-
թէրտիլի մէթանէթ վէ իթթիտար
պուլտու իսպաթ իտէր. Մէմալիք-
ճէ Իւրօրաքին քէպիֆէյի տէվ-
լէթլէրինն մալիք օլտուգլարը
մէմալիլինն պէլիմ իքի միպի-
նէ մալիք օլտու, նուֆուսճա
տաիլի հիշ օլմաղ իտէ օնլար գա-
տար քէսթիթ բէյտա իթմէյիլա

զըմ կէլիլքէն, եանի մէմալիքի
Օսմանիլէնն Իւրօրա կիպի պիր
գաշ էիւլ միլէօն մէքէնսի օ-
մաղ իճապ իտէրքէն, անճադ օ-
թուլ գըրգ միլէօն նուֆուսճա մա-
լիք օլապիլմէսի, նէտէն իճապ ի-
տէյօր. իլթէ սուի իտարէյի պու
նօգթատա արամաղ լազըմ կէ-
լիլ ։

Մէմալիք վար, մէշհուր վէ միւն-
պիթ արաղիլէր վար, հէր իլլիմէ
մաիսուս մաշսուլար վար, օրման
վար, մատէն վար, տէնիլէր իւ-
մանլար վար, հասըլը ինսան հա-
սըլ իտէնէք վէ ինսան չօղալթա-
ճադ հէր վաթթա շիմտի տէ վար
վէ էվվէլլէրի տէ վար ըտը. նի-
շիւն էյօլէ իտէ Պիլէն ճիւլմէտէն
զիտտէ թէրադըր վէ մաիսուլիլթ
վաթթալարը վար իքէն, չօղալա-
մաթը արթամաթը վէ մաիսուր վէ
գալի օլամաթը. իլթէ սուի ի-
տարէտէն նէշաթ իտէն հալ տէ
պու տուր ։

Լաքին պու տէրէնէ պիր նէթի-
ճէյը միւնլիմէ հասըլ իտէն պիր
սուի իտարէ, պիր վէ եա պիր
գաշ աաթա, պիր վէ եա պիր գաշ
հիլէթ, պիր վէ եա պիր գաշ
տէհր իշի օլմաղ, օլա օլա պու
մուլտի վէ տալիմ պիր զաթի-
լէթտէն հասըլ օլապիլի պիր հալ
տըր. վէ պուլտան մէսուլլէթլիլի
պիր քիմէն օ պիրինն իւլէքինն
աթմաղ. պուլտան ֆալիլ տէ
մէսուլ տուր մէֆուլ տ. իմտի
պուլտու մուպահաթաթա ճասա
իթթիլա իթմէվիլտէն ալիքեար
կէօրիւնիլ քի, իշպու պէնտտէն
միւրաթը ածիլանմիլ պիր շաթի-
սը, պիր գըսմը եա ճիւնի վէ հէ-
նէթի թալիլ վէ թալիլ էթթի-
մէք տէյիլ տիր. իլա սուի իտա-
րէ տէնիլէն շէյիլ, պիր պաշտա,
պազտա եա գօլտա օլմաղը, պի-
լիլիւն վիւնուտէ օլտուլու-
նու պէեան իթմէք իլիւն տիր ։

Իմտի պու սուի իտարէյի հիւս-
նի իտարէյի թաշիլ իթմէք տա-
իլի, պիլիլին վիւնուտէն իլի
տիր. վէ տէյիլ պիր գաշըն պիր
այաղըն եա պիր օլուն. պու
հալտէ հէր հիւնի իտարէնին է-
սասը, իւք էվվէլ պիր վիւնուտ
օլմադտա տըր. վէ Պիլտէ օլմա-
եան շէյ իտէ իլթէ պու տուր.
եանի օ տուր քի պիր վիւնուտ
տէյիլիլ վէ պիր վիւնուտ օլա-
մայօրուգ ։ իսթէյօրուգ քի հէր
պիրիմիլ պաշգա պաշգա վիւ-
նուտար օլալըմ վէ եինն հէր պիր
վիւնուտ կէօրիւնիլ ։

Պու պիր տէվէթճէ, միլլէթճէ
վէ հէյէթճէ գալիլ օլուր շէյ
տէյիլ տիր ։

Պու պէմտէ ճէնապը իսպիլի
մուլթադ, պիրի պիրինն պէնդէ-
մէգ օլարադ հատա իւ հիսապա
կէլմէլ պիր չօգ շէյլէր եարաթ-
մը տըր, լաքին պուլտարտան հէր
պիրի պըր պըր եարաթալըր
կիպի, պըր պըր տուրալար հիշ
պիրի պէլիլ պիր իշէ եարաթադ
օլտուտու. իմտի հէր շէյի իշէ
եարաթան պուլտարըն թէրքիլի
տիր, վէ պու կիւնքի կիւն ինպան-
լարը եալթան, պէյիլթէն,
գուվէթլէթլէն, պէր շէյ միւ-
րէքէպ շէյ տիր, եանի պիրի
պիրինն պէնդէմէլ էնդալարտան
թէրքիլ օլունան մէվնուտաթ ։

Պուլտան ալիքեար մալիմ օլուր
քի, ինսան քէնտիլի տէ եալընը
գալըրգա պիր իլէ եարաթալար
օ տա ինսանն ինսան իլէ միւ-
րէքէպ օլմաթըն միւնթթաթ տըր
Մէմալ, ուն, սու, թուլ,
պուլտարը պըր պըր թուլթը-
նադ օ գատար իլէ եարաթալար
նէ գատար քի պիր նիսպէթլէ

պուլտարը պիրի պիրինն գալը-
տըրը վէ եօղուրուր էքմէք եա-
բարադ ։

Ին իսա ալթընն տաիլի, տա-
յիմա պիր պէյիլք գըյմէթի վար
իքէն, պիր ալ պազըր գալըրա-
րըմաթըգա. եալընը ալթըն օ
գատար իշէ եարաթադ, հաթթա
օ էտնա պազըրըն գալըրալըր-
մաթ իլէ, ալթըն գուվէթ քէպ
իտիւպ, վէ անտէն տիւրլիլ տիւր-
լիլ իլլէր եալըրը, իսա ալ-
թընտան իւշ տէօրթ գաթ զիտտէ
պիր գըյմէթ տէ քէպ իտէպի-
լիլ ։ իլթէ իլլին տէվէթճէսի
տաիլի պէյիլ տիր, քի էնդալընն
այըր պըր տուրմալը, պիր հէ-
յէթի միւրէքպէտէ պուլտանաթ
տէմէք տիր, վէ Իւրօրաքին գուլ-
վէթ. սիլվէթ, վէ սաաթէթի տէ
պու սաաթէտէ տիր ։ իմտի պիր
միլթտէ պու թէրքիլի հասըլ
իթմէէն հիւնիլ իտարէ տէնտի-
յի կիպի, սուի իտարէ տէ պու-
նու հասըլ իտէմէքտէ տիր.
վէ սուի իտարէտէն հասըլ օլան
պիլ ճիւլմէ նէթիպիլի ընտիլլէ-
լէր տաիլի պուլտան էսթըլէրի տիր ։

Պէլլէ պիր թէրքիլի նէ իլէ հա-
սըլ օլապիլիլ. պուլտու շիմտի պի-
րէր պիրիլ թարիֆ իթմէվիլ պէյ-
հիւտէ տիր. պու կիւնքի կիւն
միւրաթը ածիլանմիլ պու տուր
քի, շու հասըլ հէրքէն պիլիպ
վէ ալթալը պէնտիլնէ մուլթա-
լաա իթմիլ. իլլէրիտէ պուլտա
տալիլ հէր նէ վուգուաթ օլուր
իտէ, իճապըն օ վաթթալար պէ-
եան իտէրիլ ։

Յ. ՎԱՐԳԱՆ

Տիւնքի նիւսթէմիլտէ վաթ իթմիլ
օլտուլուտու վէճէլէ, աթիլտէքի ըս-
թըրթիլ տէրճէ միւսաթաթ իտէ-
րիլ ։

ՏԵՂԵՎԱԳԻՐ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹԵԱՆՑ

ԳԻՆԻ ԹԱՅԻՆԻՅԷ

Մատուցալ
Առ Ամենպատիւ Պատրիարք Սեր-
բազան Հայրն ։

Բարձրաշնորհ Տէր ։

Ազգին բարոյական և նիւթա-
կան զարգացման համար միջոց-
ներ ձեռք առնուլ կ'առաջարկէր
Ձեր Սրբազնութիւնը, Յուլիս 19ի
մասնաւոր ժողովին, յոր հրաւի-
րած էր այդ մասին ձեռնհասու-
թիւն ունեցող մաս մ'ազգայինք
Յիշեալ ժողովն Յուլիս 29ի իւր
երկրորդ նիստին մէջ՝ պաշտօն
տուա Յանձնախմբին, երեսն
եկած առաջարկութիւնները քնն-
նելով, գործադրելի ծրագիր մը
ներկայեց ։

Յանձնախմբաւ ալ իւր աշխա-
տութեան աղբիւնքը կը տեղե-
կադրէ այսօր համառօտիւ ։ Հայր
Սրբազան, աղաչելով որ շնորհ
ընէք զայն յիշեալ ժողովոյն նկա-
տողութեան ենթարկելու ։

Յանձնախմբի քննութեան նիւ-
թերն էին՝ Ձեր Սրբազնութեան
բարեացիկ առաջարկութեան
գաւա՝ Ալաիլան, Գորիգօրեան,
Կիւմիւշկէրտան օ Կիւմիւշկէն, Հա-
լաճեան և Մէրեմ-Գուլի Էֆէն-
տիւնեան գրաւոր առաջարկու-
թիւնները, զորս Յանձնախմբն
իւր տամեկտեղ նիստերուն մէջ
իմաստասիրելով տեսաւ որ երեք
տեսակի կը բաժնուին, մէկ տե-
սակն՝ ազգայնոց հարստութեան
ծառայող շահագիտական ձեռ-
նարկութիւններն էին, միւս տե-
սակն Ազգ. վարչութեան պատ-
կանեալ և գործադրութիւն ա-
նոր իրաւագործեան ենթարկեալ
խնդիրներն էին և երրորդն Ազ-

գին բարոյական զարգացման նը-
պաստող միջոցներն էին, երբ նիւ-
թական ալ մասամբ իրենց հետ
կը բերէին անուղղակի ։

Յանձնախմբաւ այսպէս բաժա-
նելով զանոնք՝ վիճաբանութեան
բովին մէջ զտեց մի առ մի, և
ընդհանուր համաձայնութեամբ
կարծիք ունեցաւ թէ՛

Նկատելով որ՝ Ասիական թուր-
քիոյ համար առաջադրեալ բա-
րենորդմանց գործադրութե-
նէն ծագելի ապահովութեան հա-
մաժա՛ն հետզհետէ շահագիտա-
կան ձեռնարկութեան հետա-
մուսներ երևան պիտի գան ան-
տարակոյս, ուստի պէտք էր մե-
րայնոց գաղափարներն այժմէն
զարթուցանել, և իրենց ուշադը-
րութեան առարկայ ընել մասնա-
ւորապէս Հայաստանի բնական
հարստութեան աղբիւրներն օ-
գուտ քաղելու պատեհութիւնն
որպէս զի ազգայնոց նիւթական
զարգացմանը ծառայող այդ պա-
տական միջոցներն օտարին միակ
ճարակ չը մնան ։

Նկատելով նաև՝ որ Ազգ. Կեդ-
րոնական վարչութիւնը չը կրնար
անտարբեր մնալ հանրական շա-
հուց վերաբերող և գործադրու-
թիւնն իւր իրաւասութեան պատ-
կանող խնդրոց վրայ, ուստի պէտք
էր այդ խնդիրներն Ազգ. վար-
չութեան ուշադրութեանը ներ-
կայել ։

Նկատելով դարձեալ որ Ազգին
բարոյական զարգացմանը նպաս-
տող միջոցներուն կիրառութեան
համար պաշտօնական մարմիննե-
րէ անկախ լաւագոյն գործին ի-
մաստութեամբ կազմակերպեալ
ազգային ընկերութիւն մը կրնար
լինել, ուստի պէտք էր ընդար-
ձակ հիման վրայ գորաւոր ընկե-
րութիւն մը կազմել, և անոր
յանձնել այն գործոց գործադ-
րութեանն հղմը որոց պէտքը կա-
րի զգալի եղած է ։

Հետեւեալ Յանձնախմբաւ
այս տեսութեամբ՝ Ազգին պիտօ-
յից և ներկայ պարագայից պտ-
հանջման համաձայն՝ կարեւոր և
միանգամայն գործադրելի գա-
տած միջոցներն ամրոպելով, կ'ա-
ռաջարկէ ։

Պատրիարքական շրջաբերակա-
նաւ որ հրահանգ տալ ամեն կողմ
որ անոնց հատ քարոզութեամբ
յորդորեն հետամտիլ մեր ազգա-
յիններն՝ Հայաստանի մէջ հոգա-
տէր լինելու և այս երկրին բնա-
կան հարստութեան աղբիւրներն
որոնց և և անոնց օգտին և կա-
րեւորութեանը վրայ ժողովըր-
դեան մէջ համոզում գոյացնեն ։

Կ'առաջարկէ նաև,
վարչութեան նկատառութեան
յանձնել հետեւեալ խնդրոց գոր-
ծադրութեան ստիպողութիւնն,
որք միանգամայն նորա իրաւա-
տութեան կենթարկին ։

1. Ազգային տուրքն ընդհան-
րացնել, իւրաքանչիւր ազգայնոց
մասնակցութիւնն ապահովելով ։

Եւ այս նպատակին հեշտու-
հասնելու համար,

Ա. Կեդրոնական, գաւառական
և թաղական տուրքերը միացնել,
Առաջնորդ անուան տակ ։

Բ. Գուրբը բաժնի վրայ սահ-
մանել ։

Գ. Տրոց բաշխումն ազգային
մէն մի անհատի վրայ կատարել ։

Դ. Մէկ բաժնի միայն պար-
տաւորիչ բռնել, օ և է կարողու-
թեան տէր անձի կամար ։

Ե. Բաժնին գումարը իրաւ
թէթեւ սահմանելով, իւրաքան-
չիւր ազգային իւր կարողութեան
չափով բաժնի խնդրել ։

2. Իւրաքանչիւր Պիլեցոյ վը-
ճարելի տրոց կէսն իւր թաղին և
միւս կէսը կեդրոնին յատկացնել ։

Է. Իւրաքանչիւր գաւառացւոյ
վճարելի տրոց կէսն իւր թաղին,
քառօրէն իւր գաւառապիլին և
միւս քառօրէր կեդրոնին յատ-
կացնել ։

Ը. Ազգային տուրքը թաղական
յորհըրդը ձեռօք հաւաքել ։

2. Ընդհանուր և կատարեալ
ազգահամար մը պատրաստել, և
Պատրիարքարանի գիւնատան
ազգահամարի ճիւղը՝ ինդորոյն
կարեւորութեան համեմատ կար-
գադրել ։

3. Գալաթիոյ կեդրոնական վար-
ժարանը բանալ, ժողովրդային
գասարաններու գրութեամբ ։

4. Նուպար—Շահնազար վար-
ժարանը վերաբանալ ։

5. Ազգային նախարկական
վարժարաններուն քով արհեստա-
նոցներ յաւելուլ ։

6. Ազգային ընկերութիւններն,
իրենց գործերու աղատութիւնն
յարգելով, օրինաւոր հսկողու-
թեան ներքեւ առնուլ ։

Կառաջարկէ դարձեալ,
Համագգային բարեգործական
ընկերութիւն մը կազմել, որ նը-
պատակ ունենայ ։

1. Գաւառացի ազգայնոց մէջ
գատարարակութիւն և լուսաւո-
րութիւն ծաւալել ։

2. Հողագործական ուսումն ու
արհեստն Հայաստանի մէջ տա-
րածել, սկզբնաւորութեան հա-
մար լանթական կարեւոր ընծա-
յած գիւրութեանն օգուտ քաղե-
լով ։

3. Փոխառութեան գրու-
թեամբ, բայց սահմանաւոր կեր-
պիւ, ազգայնոց ձեռնառութիւն
ընել ։

4. Իրեն գիւմաղ ազգային ընկե-
րութեանց բարոյապէս օժանդա-
կել ։

5. Ազգային գաղարեալ ընկե-
րութեանն իւր հետ ի մի ձու-
լելու ջանալ ։

Յանձնախմբաւ հարկ կը համա-
րի յաւելուլ իւր առաջարկու-
թեան որ, այս նպատակներով ա-
ռաջարկեալ ընկերութեան կազ-
մութեան համար, հետեւեալ
կետերը հիմն բռնուին ։

Ա. Ընկերութիւնն անմիջական
ստորադասութեան գրութեամբ
կազմակերպել ։

Բ. Հաստիկը հաւաքումը տա-
նիստմբերու գրութեամբ կա-
տարել ։

Գ. Ընկերութիւնն ազգային
Պատրիարքարանին ինչպէս նաեւ
Ազգին միւս մասանց վարչական
գրութեանն վաւերացման են-
թարկել, որպէս զի ի պահանջը
հարկին նոցա պաշտօնական օ-
ժանդակութիւնը յերաւանց վա-
յելէ ։

Դ. Ընկերութեան անտուկ ընդ-
հանուրին վաւահութիւնը գրա-
ւող եղանակաւ մ'ապահովու-
թեան ներքեւ զննելու յատուկ
հոգ տանել ։

Ե. Ընկերութեան անգամ ըն-
դունել անխտիր նաեւ ի տիկնանց ։

2. Ընկերութեան անդամներն
համարառու մարմին մը կազմել ։

Ե. Ընկերութեան գործառնու-
թեանց հսկողութիւնն ու տնօրէ-
նութիւնը՝ տաաներիւ անգամ
ներէ բազկապէս ճիւղէն յորհըր-
դը մի յանձնել ։

Ը. Ընկերութեան ճիւղէն յոր-
հըրդին ընտրութիւնը հետեւ-
եալ կերպիւ կատարել. այսինքն՝
ընկերութեան համարառու մար-
մին իւր մէջէն քանիցորս անձ

